

פרשת בא תשפ"ד
החודש הזה לכם

שמות פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: (ב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רְאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: (ג) דַּבְּרוּ אֶל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשֶׂר הַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁהָ לְבַיִת אֶבֶת שֶׁהָ לְבַיִת:

רש"י

(א) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן - בשביל שאהרן עשה וטרח במופתים כמשה, חלק לו כבוד זה במצוה ראשונה שכללו עם משה בדבור: **בארץ מצרים** - חוץ לכרך, או אינו אלא בתוך הכרך תלמוד לומר (לעיל ט כט) כצאתי את העיר וגו', ומה תפלה קלה לא התפלל בתוך הכרך דבור חמור לא כל שכן, ומפני מה לא נדבר עמו בתוך הכרך, לפי שהיתה מלאה

ספורנו

(ב) **החודש הזה לכם ראש חדשים**. מכאן ואילך יהיו החדשים שלכם, לעשות בהם כרצונכם, אבל בימי השעבוד לא היו ימיכם שלכם, אבל היו לעבודת אחרים ורצונם, לפיכך ראשון הוא לכם לחדשי השנה. כי בו התחיל מציאותכם הבחיריי:

גלולים: (ב) **החודש הזה** - הראהו לבנה בחידושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי: **הזה** - נתקשה משה על מולד הלבנה באיזו שיעור תראה ותהיה ראוי לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש. וכיצד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר (שמות ו כח) ויהי ביום דבר ה', (ויקרא ז לח) ביום צותו, (במדבר טו כג) מן היום אשר צוה ה' והלאה, אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשכה: (ג) **דברו אל כל עדת** - וכי אהרן מדבר והלא כבר נאמר (שמות ז ב) אתה תדבר, אלא חולקין כבוד זה לזה ואומרים זה לזה למדני, והדבור יוצא מבין שניהם, כאלו שניהם מדברים: **אל כל עדת ישראל וגו' בעשר לחדש** - דברו היום בראש חודש שיקוהו בעשור לחודש: **הזה** - פסח מצרים מקחו בעשור, ולא פסח דורות: **שה לבית אבת** - למשפחה אחת, הרי שהיו מרובין יכולו שיהא אחד לכולן, תלמוד לומר שה לבית:

שפת אמת לפרשת בא [תרל"א]

החודש הזה לכם. ענין זה לגאולת מצרים. כי בגלות נחסר זה ההתחדשות. כמ"ש בפי ויקם מלך חדש ע"ש. ובשעת הגאולה דהיינו שנתברר שהכל חיות השי"י. ומזה בא התחדשות. כי חיותו ית' יש בו התחדשות תמיד כמ"ש מחדש בכל יום תמיד. ופי' תמיד בכל יום. רק מי ששוכח והוא תוך הטבע כ' אין כל חדש כו'. אבל מי שנדבק בפנימיות חיות השי"י יש בו תמיד התחדשות. וז"ש החודש הזה לכם. שיכול כל א' מישראל לעורר התחדשות זה ע"י אמונה שמברר בלבו שהכל מהשי"י. וזה ההפרש בין שבת לר"ח. ששבת מעין עוה"ב קביעא וקיימא שאין הסתר. כמ"ש מתעברין מינה. ור"ח הוא להאיר ההתחדשות גם בימות החול. וזה תלוי בישראל כמ"ש לאל גומר עלי כו'. וז"ש רש"י ז"ל ובמד' שנתקשה מרע"ה עד שהראה לו כזה ראה וקדש כו'. והלא לא נדבר אלא ביום כו' עם חשיכה כו'. כי בחי' מרע"ה הוא אספקלריא דנהרא בחי' שבת. וזה ישמח משה כו'. אבל בחי' חודש בדרך אמונה כנ"ל. והראהו עם חשיכה בין השמשות. וכי' הזה להודיעהו כי ה' ושמו אחד. ולפעמים צריך להיות דרך אמונה לעורר התחדשות כנ"ל: